

VARHAISKASVATUKSEN ASIAKASMAKSUN MÄÄRÄÄMINEN JA PERIMINEN 1.8.2026 LUKIEN

Säädökset

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki 1503/2016

Varhaiskasvatusmaksun määrittäminen

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksu määräytyy palvelun käyttäjän ja hänen kanssaan yhteistaloudessa avioliitossa tai avioliitonomaisissa olosuhteissa elävän henkilön veronalaisien ansio- ja pääomatulojen sekä verosta vapaiden tulojen perusteella.

Palvelun käyttäjäksi katsotaan lapsen ohella hänen kanssaan yhteistaloudessa elävät vanhemmat ja muut huoltajat.

Varhaiskasvatusmaksu määrätään pääsääntöisesti vuoden tulokertymästä. Maksu määrätään sen maksamisajankohdan tilannetta vastaavaksi joko todettavissa olevien tai arvioitujen tulojen perusteella ja se on voimassa toistaiseksi.

Maksun määrittämiseen liittyvät tulotiedot tarkistetaan vuosittain. Osa perheen tulotiedoista voidaan tarkastaa kansallisesta tulorekisteristä, jos perhe on antanut siihen suostumuksensa. Perheiden tulee kuitenkin erikseen ilmoittaa muut tulotiedot, joita tulorekisteristä ei saada, kuten vuokra- ja osinkotulot tai yrittäjätoiminnan tulot. Mikäli perhe ei ilmoita tarkastuksen yhteydessä tietoja, peritään korkein maksu.

Maksu on kuitenkin tarkistettava silloin, kun perheen maksukyky on olennaisesti muuttunut tai maksua määrättäessä huomioon otettavat perheen olosuhteet ovat muuttuneet tai maksu osoittautuu virheelliseksi. Tarkastusta varten perheen on oltava yhteydessä asiakasmaksujen valmistelijoihin.

Varhaiskasvatuksen maksu on voimassa toistaiseksi, ellei perhe ilmoita maksun määräytymiseen vaikuttavien tekijöiden kuten tulojen tai perhetilanteen olennaisesti muuttuneen. Olennaisen muutoksen katsotaan olevan vähintään 10 %:n lisäys tai vähennys perheen tuloista.

Muutokset maksuihin tehdään vanhempien ilmoituksen jälkeen kuluvan kalenterikuukauden alusta lukien.

Kokoaikaisesta varhaiskasvatuksesta kuukausimaksu on perheen koon mukaan määräytyvän maksuprosentin osoittama euromäärä vähimmäistulorajan ylittävästä kuukausitulosta, korkeintaan 335 € kuukaudessa. Tulojen mukaan määräytyvää alle 32 € varhaiskasvatusmaksua lasta kohden ei peritä. Osa-aikaisesta varhaiskasvatuksesta, enintään 20 tuntia viikossa, peritään 60 % kokoaikaisesta varhaiskasvatusmaksusta. Varhaiskasvatuksesta yli 20 tuntia mutta alle 35 tuntia viikossa peritään 80 % kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta.

Esiopetuksen (4 h/pv) lisäksi tarvittavasta varhaiskasvatuksesta peritään kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta 60 %, jos varhaiskasvatuksen tarve on enintään 20 tuntia viikossa ja 80 %, jos varhaiskasvatuksen tarve on yli 20 tuntia viikossa. Jos lapsi tarvitsee varhaiskasvatusta esiopetuksen loma-aikoina, peritään varatulta ajalta maksuna vanhempien tulojen mukaan määritetty kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksu.

Ympäri vuorokautinen varhaiskasvatus

Ympäri vuorokautisessa varhaiskasvatuksessa maksun määrittämisen perusteena ovat perheen kanssa sovitut kuukausittaiset varhaiskasvatustunnit. Tämä koskee myös esiopetusikäisiä ympäri vuorokautisessa varhaiskasvatuksessa olevia lapsia.

Mikäli varhaiskasvatustuntien määrää on vaikea arvioida, voidaan esim. kolmen kuukauden seurannan jälkeen ottaa käyttöön näiden kuukausien keskiarvo.

Maksun määräytymisen perusteena ovat tunnit ja maksun prosentuaalinen porrastaminen kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta.

Ympäri vuorokautinen varhaiskasvatusaika tuntia/kk	Varhaiskasvatusmaksuprosentti kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta
---	---

enintään 60 h	40 %
61–100 h	60 %
101–160 h	80 %
yli 160 h	100 %

Varhaiskasvatuksen maksujen tulorajat ja maksuprosentit

Perheen koko henkilöä	Tuloraja (vähennetään bruttotuloista) €/kk	Korkein maksuprosentti
2	4369	10,7
3	5635	10,7
4	6399	10,7
5	7163	10,7
6	7925	10,7

Jos perheen koko on suurempi kuin kuusi, nostetaan maksun määräämisen perusteena olevaa tulorajaa 295 eurolla kustakin seuraavasta perheen alaikäisestä lapsesta.

Korkein varhaiskasvatusmaksu määräytyy, jos perheen tulot ovat enemmän kuin:

Perheen koko	Tulot enemmän kuin €/kk
2	7495
3	8761
4	9525

Perheen kokona otetaan huomioon yhteistaloudessa avioliitossa tai avioliitonomaisissa olosuhteissa elävät henkilöt sekä heidän kanssaan samassa taloudessa asuvat molempien alaikäiset lapset.

Varhaiskasvatuksen maksu on lapsikohtainen. Perheen ensimmäisestä (nuorimmasta) lapsesta peritään tulojen mukainen maksu, ikäjärjestyksessä seuraavasta peritään maksu, joka on 40% nuorimman lapsen maksusta sekä kustakin seuraavasta 20 % nuorimman lapsen kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta.

Määrättäessä perheen toisen tai useamman lapsen maksua käytetään määräytymisen perustana nuorimman lapsen laskennallista kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksua.

Tulojen selvittäminen

Varhaiskasvatuksen maksua määritettäessä otetaan huomioon perheen kaikki tulot. Kaikista ilmoituista tuloista ja vähennyksiin oikeuttavista maksuista on oltava tositteet.

Ansiotulojen selvittämiseen voidaan käyttää:

- ansiolaskelmaa tai muuta selvitystä, josta näkyy kertymä
- selvitystä ennakonpidätyksen ja ennakkokannon perusteista
- palkkatodistusta
- opiskelijan tulee toimittaa oppilaitoksen todistus opintojen kestosta
- Yksityisyrittäjien tulojen selvittämiseen voidaan käyttää:
 - o selvitystä ennakonpidätyksen ja ennakkokannon perusteista
 - o kirjanpitäjältä tai tilitoimistosta saatua todistusta palkasta ja/tai yksityisnostoista

Tuloina otetaan huomioon:

- palkkatulot ja päivärahat, myös ulkomailla ansaitut
- lomaraha
- ylityöt, vuorolisät
- luontaisedut
- ansiotuloa korvaavat päivärahat ja muut tulot

- ammatin- tai liikkeenharjoittamisesta saatu henkilökohtainen tulo
- huoltajien ja hoidossa olevien lasten eläkkeet, elinkorot
- elatusavut ja -tuet päivähoidossa olevan lapsen osalta
- jos elatusvelvollinen maksaa elatusavun suoraan, on toimitettava kopio oikeuden pää-
töksestä ja kuitti maksetusta elatusavusta
- päivä-, äitiys- ja vanhempainraha
- työttömyyskorvaukset
- vakuutusyhtiöiden maksamat muut kuin sairaus- ja
- tutkimuskorvaukset
- omaishoidontuki
- muut säännölliset henkilökohtaiset tulot sekä pääomasta että muusta omaisuudesta
saavat bruttotulot esim. vuokratulot (maksettu yhtiövastike, henkilökohtaiset palkkiot
ym.)
- yrittäjäraha
- laskennallinen metsätulo
- osittainen ja joustava hoitoraha

Tuloina ei oteta huomioon:

- lapsilisä
- lapsen hoitotuki, vammaistuki tai eläkkeensaajan hoitotuki
- lasten kotihoidon tuki
- asumistuki
- ansiotuloa korvaavat kohtuulliset päivärahat tai matka- ja majoituskorvaukset
- tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavat sairaanhoito- ja tutkimuskulut
- sotilasavustus
- äitiysavustus
- opintoraha, aikuisopintoraha, opintotuen asumislisä
- toimeentulotukena maksettava toimintaraha ja matkakorvaus
- työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukainen ylläpitokorvaus
- kuntoutusrahalain mukainen ylläpitokorvaus
- kansaneläkelain mukainen lapsikorotus
- opintojen johdosta suoritettavat apurahat ja muut vastaavat avustukset
- perhehoidon kustannusten korvaukset

Tuloista vähennetään:

- elatusvelvollisuuden perusteella maksettavat elatusavut.
- Käräjäoikeuden päätös elatusavusta ei ole riittävä selvitys, vaan maksetusta elatusavusta on toimitettava tosite
- rahana maksettu syytinki

Jos vanhemmat eivät toimita tulotositteita sovittuun päivämäärään mennessä varhaiskasvatusmaksun määrittämiseksi, on maksu 335 € kuukaudessa.

Varhaiskasvatusmaksun periminen

Varhaiskasvatuksen maksu on kiinteä kuukausimaksu, joka peritään enintään 11 kalenterikuukaudelta toimintavuodessa (1.8.–31.7.), mikäli lapsen varhaiskasvatus on alkanut elokuussa tai aikaisemmin.

Jos lapsen huoltajat asuvat eri osoitteissa, mutta lapselle järjestetään varhaiskasvatusta vain yhdessä kunnassa, määrätään maksu sen perheen tulojen perusteella, jonka luona lapsella on väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain mukainen asuinpaikka. Jos lapselle järjestetään varhaiskasvatusta kahden kunnan alueella, on maksu määrättävä erikseen molemmissa kunnissa.

Poissaolot

Kun lapsi on sairauden (oman tai varhaiskasvatuksessa olevan sisaruksensa) johdosta poissa enemmän kuin 10 toimintapäivää kalenterikuukauden aikana, peritään maksuna puolet kuukausimaksun määrästä.

Kun lapsi on sairauden (oman tai varhaiskasvatuksessa olevan sisaruksensa) johdosta poissa kaikki kalenterikuukauden toimintapäivät, ei maksua tältä kuukaudelta peritä lainkaan.

Kun lapsi on muun kuin sairauden vuoksi poissa kaikki kalenterikuukauden toimintapäivät, maksuna peritään puolet kuukausimaksusta.

Todistusta lapsen sairaudesta ei vaadita.

Poissaolosäännöt koskevat myös osa-aikaista varhaiskasvatusta ja poissaoloissa noudatetaan edellä mainittuja poissaoloehdotuksia. Mahdolliset poissaolot eivät vapauta valittuja viikkotunteja käytettäväksi muussa ajankohdassa.

Vanhempainvapaa

Oikeus lapsen samaan varhaiskasvatuspaikkaan säilyy, vaikka lapsi on poissa varhaiskasvatuksesta sinä aikana, jona lapsen hoidosta maksetaan sairausvakuutuslain mukaista vanhempainrahaa, jos poissaolo kestää yhtäjaksoisesti enintään 13 viikkoa. Ajalta ei peritä asiakasmaksua.

Yli 5 päivää kestävästä vanhempainvapaaseen liittyvästä poissaolosta on ilmoitettava päiväkotiin tai perhepäiväkotiin viimeistään yhtä kuukautta ennen sen suunniteltua aloittamispäivää. Toistuvasta 1–5 päivää kestävästä poissaolosta on ilmoitettava viikko ennen ensimmäisen poissaolon suunniteltua aloittamispäivää. Näiltä ajanjaksoilta ei peritä asiakasmaksua.

Kertaluonteisesta enintään 5 päivää kestävästä poissaolosta ei ole ilmoitusvelvollisuutta, eikä ajalta saa asiakasmaksuvapautusta.

Väliaikainen maksuvapautus

Sekä päiväkodeissa että perhepäivähoidossa tulee esiin tilanteita, joissa varhaiskasvatuspaikan järjestelyjen vuoksi varhaiskasvatus järjestetään tilapäisesti toisessa yksikössä. Näitä järjestelyjä voivat olla esimerkiksi tiloihin liittyvät kunnostustyöt tai muutot, henkilöstön suunnittelu- ja kehittämispäivät tai henkilöstön muut poissaolot. Näissä tilanteissa on tarkoituksenmukaista tarjota maksuvapautus väliaikaisesti niille vanhemmille, jotka eivät tarvitse varhaiskasvatusta kyseisten järjestelyjen aikana. Etukäteen varatusta varhaiskasvatuksesta maksetaan, jos sitä ei ole peruttu edellisen viikon maanantaihin mennessä. Mikäli kyseisissä tilanteissa lapsi on etukäteen ilmoitettu poissaolevaksi koko kalenterikuukaudeksi, maksuna peritään puolet kuukausimaksusta.

Varhaiskasvatuksen alkaminen ja päättyminen kesken kuukauden

Kun varhaiskasvatus alkaa tai päättyy kesken kalenterikuukauden ja sen päättymisestä on ilmoitettu kirjallisesti etukäteen, peritään maksu päivämaksuna varhaiskasvatuksen keston mukaan.

Perumatta jätetystä varhaiskasvatuksesta perittävä maksu

Jos varhaiskasvatuspaikkaa ei ole otettu vastaan, eikä varattua paikkaa ole etukäteen peruttu, peritään puolet asetuksen mukaan määräytyvästä maksusta.

Jos lapselle varataan varhaiskasvatuspaikka koskien lautakunnan kesän päivystysaika, eikä paikkaa peruta kunnan ilmoittamaan määräpäivään mennessä, peritään puolet kuukausimaksusta. Vaikka lapselle ei ole määrätty kuukausimaksua, peritään käyttämättömästä paikasta puolet pienimmästä perittävästä maksusta (16 €)

Maksun perimättä jättäminen ja alentaminen

Laissa varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista todetaan, että varhaiskasvatuksesta määrätty maksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kuin maksun periminen vaarantaa palvelun käyttäjän tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai lapsen vanhemman tai huoltajan lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteuttamista. Maksun alentaminen tai perimättä jättäminen tulee aina tehdä ennen toimeentulotuesta annetun lain mukaisen toimeentulotuen myöntämistä. Maksun alennuksesta tai perimättä jättämisestä tehdään erillinen hakemus. Lisäohjeita varhaiskasvatusmaksut@lahti.fi

Maksamattomat varhaiskasvatuksen maksut

Lain varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista perusteella määrätyt maksut sekä sille perittävä viivästyskorko ovat suoraan ulosottokelpoisia siten kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

Viivästyskorkoa voi periä eräpäivästä lukien enintään korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

Tilapäisesti annettava varhaiskasvatus

Varhaiskasvatusta voidaan antaa tilapäisesti 1–5 päivää, jolloin maksuna peritään 25 € / pv kokopäiväisestä varhaiskasvatuksesta ja 15 € / pv osapäiväisestä varhaiskasvatuksesta vanhempien tuloista riippumatta. Tilapäinen varhaiskasvatus ei voi olla säännöllisesti toistuvaa, se ei vaikuta lasten kotihoidon tuen saamiseen.